

rem, læuem, mollem, purpurascentem, in medio cauum, geniculis interceptum. Flores ad narcissinos proximè accedunt, sed & minores sunt & teneriores, & in albicante colore purpurei. Radix superiore quidem sui parte digiti parui crassitudinem fermè æquat, sed habet ex obliquo capillamenta iunci aut veratri nigri instar inuicem implicata, flauescencia, odorata, atque adeo odore nardum æmulantia, cum virosa quadam grauitate. Trita potui data, calfaciendi vrinaeque mouendi vim habet. Eius verò decoctum & id ipsum præstare potest, & ad lateris dolorem est efficax, mensèsque cit, & antidotis inseritur. Adulteratur rusci radicibus admista: sed facile est illas dignoscere: sunt enim duræ & frangi contumaces, citra gratiam odoris yllam.

De Malabathro. CAP. XI.

MALABATHRVM nonnulli nardi Indicæ folium esse arbitrantur, odoris quadam cognatione decepti: sunt enim multa odore nardo similia, veluti phu, asarum, neris. Secus autem se res habet. Etenim peculiare genus est, quod in paludibus Indicis gignitur. Folium id est, quod lentis palustris modo aquæ innatat, nulla sultum radice. Id ipsum collectum statim lino traicitur, siccatumque reconditur. Aiunt &

B. j.

aqua per æstiuos ardores exiccata cremis
fomitibusve aridis terram peruri : atque id
nisi fiat, non ampliùs renasci. Laudatur re-
cens & in nigrore quodam albicans, mini-
mè fragile, integrum, nares odore feriens,
illiùsque suauitate diutius implens, nardo
sapore simile, nullo salis gustu. Infirmum
verò ac minutatim concisum, quòdque re-
cepta vetustatis carie situm quasi redolet,
vitiosum est. Eisdem cum Nardo vires for-
titur, sed illud efficacius omnia præstat: attamen
malabathrum & vrinas ciendi maiore
vi pollet, & stomacho cõnvenientius est.
Oculorum inflammationibus in vino fer-
uefactum tritumque ac illitum apprimè
confert. Subditur & linguæ ad commen-
dandum oris halitum. Quin vestibus etiam
vtiliter interponitur : eas siquidem & à ti-
neis defendit, & odore non ineleganti tuc-
tur.

De Cassia. CAP. XII.

CASSIÆ complura sunt genera, quæ
circa feracem aromatum Arabiam gi-
gnuntur. Habet autem crassi corticis sar-
mentum, foliaque piperis. Delige fuluescen-
tem, probè coloratam, coralli æmulam, per-
quàm angustam, longam, crassam, fistula-
rum plena, gustu mordacè & cum aliquan-
to feruore astringentem, aromaticam, odor-

re vi-

LIBER I.

re vinoso. Talis ab indigenis achy nuncupatur: à mercatoribus verò Alexandrinis daphnitis cognominatur. Huic præfertur nigra, purpurascens simul & crassa, quæ Gizir appellatur, tanquam rosarum odorem spirans, & ad vsum medicum maximè accommodata. Secundum locum tenet antedicta. Tertia verò censetur quæ Mosyleticus blastus [hoc est, Mosyleticū germen,] nominatur. Reliquæ viles habentur, velut ea quæ Aphysemō dicitur, nigra, iniucūda & cortice tenui, aut etiam rimoso: necnon & ea quæ Moto & Darca vocitatur. Est & quædam adulterina cassia, similitudine ineffabili: attamen gustu deprehenditur: quippe quæ neque sit acris, neque aromatica, adherentēque medullæ corticem habeat. Reperitur & lata fistula, tenera, leuis, surculosa: quæ quidem illi alteri præstat. Reiiice albicantem, scabram, quæque hircinum virus oboleat, neque fistulam habeat crassam, sed tum scabram tum tenuem. Vim habet calfaciendi, vrinas mouendi, exiccandi & leniter astringendi. Conuenit ad ea medicamenta, quæ exacuendæ oculorum aciei gratia concinantur, & ad malagmata. Lentigines tollit ex melle illita, menstruaque ciet. Quin & à vipera demorsis pota auxiliatur. Confert & epota internis inflammationibus omnibus,

B. ij.

renibúsque affectis. Prodest quoque foem-
nis tum in fessu tum suffitu, ad vteri dilata-
tionem. Si desit cinnamomum, huius du-
plum medicamentis admistum eadem quæ
illud præstat. Est denique ad multa per-
quàm utilis.

De Cinnamomo. CAP. XIII.

CINNAMOMI plura sunt genera, gen-
tiliis regionum in quibus nascuntur
designata nominibus. Excellit verò quod
Mofylum ex eo dicunt, quòd aliquantulam
retineat similitudinem eius cassiæ quæ Mo-
sylvitis nuncupatur: prætereaque in eo ipso
genere quod recens est, colore nigrum, ex
vinoso in cinereum vergens, tenuibus vir-
gultis, læve, nodis frequentibus præditum,
perquàm odoratum. Ferè siquidem præstan-
tissimum ex odoris iucundi proprietate di-
iudicatur. Etenim in optimo & singulari
reperitur odor rutæ aut cardamomo prox-
imus. Præfertur & gustu acre ac mordacita-
tis particeps, necnon etiam cum calfactio-
ne quadamtenus salsum, quòdque inter at-
terendum non citò friatur, ac inter frangen-
dum etiam ex se puluisculum emittit, læ-
uiâque interim habet internodia. Facturus
periculum sumito ab vna radice surculum.
siquidem facilis est huiuscemodi probatio.
Enimverò fragmenta miscellanea quædam
sunt:

sunt : atque adeò cùm primum fit experimentum, quæ præstantiora fuerint, dum hilitu afflatu suo odoratum implent, deterioris iudicium impediunt. Est & môtanum crassum, pumilum, colore admodum fuluescens. Itémq; tertiu iuxta atq; quod Mosylû dicitur, nigrum & valdè odoratum, sed fruticosum, nec ita multis interstinctum geniculis. Quartum verò album est, fungosum, aspectu tuberosum ac vile, fragile, grandiq; radice cassiam redolente. Quintum odore nares ferit, fuluescit, corticemque habet castæ ruffæ simillimum : tangenti verò solidû animaduertitur, non valde neruosum est, radicæque crassa firmatur. In hoc genere quod thus, myrrham, cassiam aut amomum odoris suauitate imitatur, deterius est. Deligito candidum, scabrum rugosóque cortice : at læue & quod circa radicem lignosum est, tanquam inutile repudiato. Est & aliud quiddam simile, quod adulterinum Cinnamomum cognominatur, vile, odoris inualidi, viribúsq; defectum. Appellatur & quiddam zingiber¹, quod habet aliquam cum Cinnamomo cognationem, cùm tamen sit xylocinnamomum. Est verò lignosum cinnamomum, virgultis longis robustisq; præditum, sed odore longè cinnamomo inferioribus. Sunt & qui xylocinnamomum ge-

B. iij.

nere ipso à cinnamomo differre dicant, quasi alterius sit natura. Porrò cinnamomum omne vim habet calfaciendi, urinas ciendi, emolliendi atque concoquendi. Menstrua quoque ac fœtus pellit cum myrrha, tum epotum, tum & appositum. Contra bestias quæ virus eiaculantur, venenæque conuenit. Quæ pupillis caliginem offundunt discutit, calfacit simul & attenuat. Illitum ex melle, lentigines & maculas à Solis ardore contractas exterit. Facit & ad tusses, defluxiones, hydropem, renum vitia, urineq; difficultatem. Quin & vnguentis pretiosis admiscetur: ac in vniterfum ad multa est vtile. Quò diutiùs eduret, tritum vino excipitur, in vmbra siccat, atque ita reconditur.

De Amomo. CAP. XIII.

AMOMVM pusillus est frutex, in vna modum suo pte ligno in seipsum conuolutus. Florem habet paruum ceu violæ albæ, folia verò vitis albæ similia. Præstantissimum censetur Armeniacum, colore aureolum, ligno fuluescente, valde odoratum. Medicum, quoniam in planis aquisq; locis prouenit, infirmius existit. Est autem magnum & subuiride, tactu molle, virgultis ligneis, venosis, odore origani. Ponticum fuluescit, nec longum, nec agrè fragile: racemosum

remosum verò est, fructu plenum & odore nares feriens. Deligito recens & candidum aut subrubrum: non compactum aut coherens, sed laxum atque diffusum, semine refertum acinis simili, ponderosum, valde odoratum, minimè mucidum sitive obsitum, acre linguamque mordicans, simplici minimèque vario colore. Vim habet excalfaciendi, astringendi & exiccandi. Somnificum est dolorèmq; sedat, fronti illitum. Inflammationes ac meliceridas maturat & discutit. A scorpione ictos ex ocimo illitum iuuat. Podagricis confert. Et iuuat & lenit etiam oculorum inflammationes, itèmq; viscerum, ex yua passa. Ad muliebria vitia, tum pessorum appositum, tum & in fessibus, utile. Eiusdem decoctum epotum, ex hepate renumque vitio laborantibus & podagricis apprimè conuenit. Inferitur & antidotis, vnguentisque pretiosissimis. Sunt qui Amomum herba simili, quæ Amomis dicitur, adulterent: sed quæ & inodora sit, & fructu careat. Nascitur ea in Armenia, florèmq; profert origani. Porro in huiuscemodi simplicium medicamentorum probationibus fragmenta fugienda sunt: eligèda verò, quæ ab vna radice suos habeant integros iurculos.

B. iiii.

COSTVS præcellit Arabicus, candidus & leuis, eximio suauisque odore præditus. Secundum locum obtinet Indus, crassus, leuis ac niger ceu ferula. Tertius est Syriacus, grauis, colore buxeus, odore feruens. Præstantissimus censetur recens, candicans, omnino plenus, densus, aridus, à teredinibus non erosus, minimè virosus, sapore mordaci ac feruido. Vim habet excalfaciendi, vrinæ ciendi, menstruæque ducendi. Vteri vitii & appositu, & tum humido tum etiam sicco fotu, opitulatur. A vipera demorsis succurrit, semuncie pondere potus: itémque pectoris affectibus, conuulsis, inflationibusque, ex vino & absinthio. Venerem ex mulo stimulat. quin & latum lumbricum ex aqua pellit. Contra febriles rigores ante accessionum initia, necnon etiam paralyfin, ex oleo perunctione prodest. Ex aqua aut melle itidem illitus, discolorem à Sole cutem emendat. Additur quoque in malagmata & antidota. Cæterùm nonnulli admistis helenij Commageni validissimis radicibus ipsum adulterant. Sed facillè deprehenditur dolus: siquidem neque gustu feruet helenium, neque iucundum odorem, potentem sensumque ferientem, expirat.

De

De Iunco odorato.

CAP. XVI.

IUNCUS odoratus alius in Africa, alius in Arabia nascitur: rursumque alius in ea parte Arabiae quae Nabataea dicitur. Et hic quidem omnium est laudatissimus. Secundum locum sibi vendicat Arabicus, quem nonnulli Babylonium, alij Teuchitin cognominant. Afer verò inutilis censetur. Deligito recentem, summè ruffum, flore copioso: quique dum scinditur finditurve purpurascat: tenuem, quique dum manibus confricatur, suauem rosae odorem emittat, multoque cum feruore linguam mordeat. Vfus est floris, culmorum & radicis. Vim habet vrinas mensèsq̄e ciendi. Inflationes discutit, caput aggrauat, leuiter ac modicè astringit: itèmq̄e calculum comminuit, concoquit, osculâque vaforum aperit. Flos eius in potiones adhibitus, vtilis ad sanguinis reiectiones & oris ventriculi, pulmonis, iecoris & renum affectus. Additur & in antidota. Radix est magis astrictoria: ideoque ad stomachi fastidia exhibetur: itèmq̄e hydropticis & conuulsis ad drachmam vnam cum pari piperis pondere per dies aliquot. Eius verò decoctum vuluæ inflammationibus in sessione conuenientissimum.

De Calamo odorato. CAP. XVII.

CALAMVS aromaticus in India nascitur. Est verò probatissimus in eo genere fuluus, crebris distinctus geniculis seu internodiis, quique contractus in assulas multas diffilit, plenam habens araneorum fistulam, subalbidus, in commanducando lentus viscidusve, astringens & subacris. Potus ad urinam ciendam valet. Quare cum gramine aut apij semine decoctus & potus, conuenit hydropicis, renum vitio laborantibus, iisq; quibus substillum est lotium, & ruptis. Menfes quoque & potu & appositu trahit. Tussi suffitu medetur, tum per se, tum etiam cum resina terebinthina, ore nimirum haulto per fistulam fumo. Decoquitur & ad mulieres infessus, nec non & infusiones. Miscetur denique malagmatis atque suffitibus, ad conciliandam odoris gratiam.

De Balsamo. CAP. XVIII.

BALSAMVM arbor lycij seu pyxacanthæ magnitudine conspicitur, foliaque habet rutæ proxima, sed candidiora multò & perpetuò magis virentia. In vnus Iudææ certa quadam conualle & Ægypto nascitur, differens ipsum à seipso scabritia, proceritate & gracilitate. Quod igitur in frutice tenuè & capillaceum est, theiiston, quasi demessile, dicitur: quoniam fortassis ob gracilitatem

litatem faciliè demetatur. Quod verò opo-
 balsamum dicitur, æstiuis sub ortu Canis
 ardoribus excipitur, incisa ferreis vnguibus
 arbore. Sed tam paucum extillat, vt quotan-
 nis vix plures quàm seni septenive congi
 colligantur, inibique pondus argento du-
 plo rependatur. Est autem bonus liquor qui
 recens est, validi odoris, sincerus, non sub-
 cidus, dilui facilis, læuis, astringens, & lin-
 guam modicè mordens. Sed variè vitiatu-
 r. Sunt enim qui ipsi olea vnguentave admi-
 sceant, quale terebinthinum est, cyprinum,
 lentiscinum, suseinum seu liliaceum, balani-
 num ac metopium: itémque mel & ceratum
 myrtinum aut cyprinum valdè liquidum.
 Huiusmodi verò maleficium faciliè depre-
 henditur. Siquidem sincerus laneæ vesti in-
 stillatus, si deinde eluatur, neque maculam
 facit, neque notam vllam relinquit: at vitia-
 tus, inhærescit. Rursúmque purus lacti in-
 stillatus, id ipsum coagulat: id quod adulter-
 ratus non efficit. **Quin** & sincerus lacti aut
 aquæ infusus, celeriter diffunditur, atque la-
 ctescit: at adulteratus olei modo innatat, in
 orbem circumagens aut diffundens sese. stel-
 læ in modum. Attamen sincerus etiam ve-
 tustate crassescens, seipso deterior euadit.
 Porro hallucinantur qui sincerum hunc ex-
 istimant aquæ instillatum prius ad ima

fidere fundúmque petere, ac postea, tanquam qui facílè diffundatur & diffuat, sursum remeare. Lignum verò, quod xylobalsamum vocant, probatur recens, sarmento tenui, rufum, odoratum, quadantenus opobalsamum spirans. E fructus genere (nam & huius necessarius est vsus) eligito flauum, plenum, grandem, ponderosum, gustu mordentem & feruentem in ore, modicè opobalsamum redolentem. Asportatur à Petra oppido semen hyperico simile, quo fructus hic adulteratur: sed ex eo dignosces, quòd maius illud sit, inane, ignauum, sapore piperis. Efficacissima liquori vis inest, vt qui quam maximè calfaciat. Quæ pupillis tenebras offundunt extergit: itémque vuluæ perfrictionibus medetur, cum cerato rosaceo appositus. Menses quoque, secundas & foetus extrahit: rigores illitu soluit, sordidâque vlcera expurgat. Quin & potus concoctionem iuuat, vrinâsque ciet: agrè spirantibus conuenit, necnon & iis qui aconitum hauserunt, si cum lacte exhibeatur, itémque à vipera demorsis. Miscetur & acopis, malagmatis & antidotis. Ac in vniuersum efficacissimam vim habet balsami liquor, proximam huic fructus, minimam verò lignû. Fructus potui datus conuenit pleuriticis, peripneumoniacis, tussientibus, ischiadicis, comitialibus,

initialibus, vertiginosis, orthopnoicis, torminosis, difficulter meientibus, & à vipera venenatisque aliis animalibus demorsis. Porro & ad muliebres suffitus accommodatur: irémque decoctus infessu vuluam aperit, humiditatémque exhaurit. Lignum easdem cum fructu vires habet, attamen minores: ex aqua decoctum & potum, cruditatibus, torminibus, virulentorum morfibus, conuulsisque opitulatur. Urinas quoque cit, & capitis vulneribus cum iride sicca conuenit: squamas etiam ossium extrahit. Denique ad vnguentorum etiam *spissamenta* additur.

De Aspalatho. CAP. XIX.

ASPALATHVS, aliis erysifceptrum, frutex est lignosus, spinis crebris aculeatus. Nascitur in Istro, Nisyro, Syria & Rhodo: eoque vnguentarij ad spissanda vnguenta vtuntur. Probatatur ponderosus, detracto cortice rubens aut in purpuram vergens, densus, odoratus, & gustu amarescens. Est & alterum genus, candidum, lignosum, inodorum, quod etiam deterius habetur. Vim calfactricem cum astrictione obtinet. Quo fit vt ad tetra oris vlcera in vino decoctus collutusque conueniat, atque etiam ad genitalium nomas, immundamque illuuiem, necnon ad ozenas commode infundatur.

Pesslo additus, fetus detrahit. Eius verò decoctum, aluum sistit: quin & potu sanguinis reiectionem cohibet, vrinæque difficultatem ac inflationes dicitur.

De Musco.

CAP. XX.

MUSCUS, Græcis bryon, à nonnullis etiam splanchnon appellatur. In arboribus, cedro, populo alba aut quercu reperitur. Præstat verò cedrinus: proximus huic populneus: quo in genere probatur, qui odoratior est & candidus: nigricans autem, deterior censetur. Muscus astringendi vim habet, in caliditate ac frigiditate medius, facitque decoctus in fessu ad vulvæ affectus. Miscetur & vnguentis balaninis ac oleis seu illitibus, propter eam qua præditus est inspissandi vim. Est & ad suffituum & acoporum medicamentorum præparationes utilis & accommodatus.

De Gallocho.

CAP. XXI.

AGALLOCHVN lignum est, quod ex India & Arabia deportatur, thiyæ ligno simile, punctis maculisve distinctum, odoratum, gustu quodammodo astringens cum quadam amaritudine, cortice vestitum cutis instar molli & aliquantulum versicolore. Facit autem commandacatum, itemque decocto collutum, ad commendandum oris halitum: ac toti quoque corpori siccum tritumque